

Terveyspalvelujen palvelusetelien käyttöönotto / JK

VD/7350/00.01.02.06/2016

JK/PS, M-TL

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelilaki (569/2009) ja siihen liittyvä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain 12 §:n muutos (570/2009) tulivat voimaan 1.8.2009. Vantaan sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi palvelusetelin käyttöönoton periaatteet 2.11.2009. Päätettiin lisätä palvelusetelin käyttöä omia palveluita täydentävänä palvelumuotona, silloin kun näin voidaan tehostaa toimintaa ja saada kustannussäästöjä. Palveluseteli on vapaaehtoinen, joten lähtökohtaisesti asiakas saa lisäarvoa valitessaan palvelusetelin. Palveluseteli toteutetaan kevyellä hallinnolla ja sähköisesti.

Lisäksi 19.4.2010 lautakunta päätti edistää palvelusetelien käyttöä henkilökohtaisiin apuvälineisiin, jotka eivät ole käyttötarpeen päätyttyä hyödynnettävissä jatkokäyttöön. Tällaisia ovat esimerkiksi peruukit.

Vantaan talous- ja velkaohjelma on hyväksytty kesäkuussa 2012 ja se kattaa taloussuunnittelukauden 2013–2016. Sosiaali- ja terveystoimen keskeisinä tasapainottamiskeinoina on kirjattu palvelujen järjestämistapojen muutos, esimerkiksi palvelusetelien käytön lisäämisen kautta. Palvelusetelin käyttöönottoa valmistelu jatkuu terveyspalveluissa taloudentasapainottamiskeinona suunnitelmakaudella 2017 -2018.

Palvelusetelin käyttöönoton valmistelu liittyy myös Soteen valmistautumiseen. Palvelusetelien käytöllä edistetään sosiaali- ja terveyspalveluiden käyttäjien valinnanvapautta ja mahdollisuuksia hankkia tarvitsemiaan palveluita yksityisiltä palveluntuottajilta. Palvelusetelien käyttö parantaa palvelujen saatavuutta, monipuolistaa palvelutuotantoa sekä edistää kuntien, elinkeinotoimen ja yksityisten palveluntuottajien yhteistyötä.

Kuntalainen voi hankkia palvelusetelillä sellaisia sosiaali- ja terveyspalveluja, jotka kunnan tai kuntayhtymän kuuluu järjestää asukkaalleen. Kunnalla on oikeus päättää, minkä palvelujen järjestämiseen palveluseteliä voidaan käyttää. Palvelusetelillä hankittava palvelu on täydentävä vaihtoehto kunnan tai kuntayhtymän tuottamalle palvelulle. Palvelusetelin arvoa määriteltäessä tavoitteena on saavuttaa kustannushyötyä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on käynnistänyt osana Palvelut asiakaslähtöiseksi – kärkihanketta palvelusetelikokeilun. Kokeiluhankkeisiin myönnetään valtionavustusta, johon on hankeavustushaku meneillään. Kokeiluun valtionavustushaku päättyy 31.8.2016. Terveyspalvelut on ilmoittanut kiinnostuksensa lähteä mukaan palvelusetelikokeilu-hankkeeseen ja on hakemassa hankerahaa. STM -hankkeessa asiakas maksaa palvelusetelillä hankitusta palvelusta saman verran kuin kaupungin vastaavasta palvelusta. Tällöin tuottajat eivät myöskään kilpaile hinnalla, vaan heille maksetaan peruspalvelusta samansuuruinen maksu. Kustannushyöty saavutetaan tällöin terveysasemien resursseja uudelleen kohdistamalla.

STM:n palvelusetelikokeilussa on tarkoitus ottaa huomioon hallituksen valinnanvapautta koskevat linjaukset siten, että kokeilu tuottaa tietoa tulevan valinnanvapausmallin ja lainsäädännön valmistelun tueksi. Tarkoituksena on palvelusetelilain (569/2009) puitteissa toteuttaa erityyppisissä kunnissa, kuntayhtymissä ja niiden yhteenliittymissä alueilla kokeiluja palvelusetelin käytöstä isompien palvelukokonaisuuksien kuten selvitysraportissa alustavasti linjattujen vaihtoehtoisten palvelukokonaisuuksien tuottajien valinnassa. Kokeilun pohjalta arvioidaan parhaita toimintamalleja ja kokemuksia käytetään hyväksi valinnanvapauslainsäädännön kehittämisessä.

Kokeiluhankkeissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajat asetetaan samalle viivalle ja mahdollistetaan pienten ja keskisuurten yritysten ja kolmannen sektorin toimijoiden osallistuminen palvelujen tuottamiseen.

Mikäli STM ei myönnä terveyspalvelujen palvelusetelikokeilulle valtionavustusta, otetaan palvelusetelit käyttöön niin, että terveyspalvelut myöntää kaikille samansuuruisen palvelusetelin, asiakasmaksu on tuottajan pyytämän maksun ja palvelusetelin hinnan erotus, jolloin tuottaja itse

hinnoittelee palvelunsa. Palvelusetelien käyttöönotto ei aiheuta lisäkuluja, sillä tarvittava rahoitus saadaan luopumalla kokonaan tilapäisten vuokralääkärien käytöstä.

Vantaalla on vuonna 2015 otettu käyttöön sähköinen palveluseteli- ja ostopalvelujärjestelmä Parasta palvelua (tietohallintojohtajan päätös §68/2015), jota on tarkoitus hyödyntää myös terveystalouden palveluseteleissä. Parasta palvelua -järjestelmän toteuttajan Digian tekemän etenemisehdotuksen mukaan terveystalouden palveluseteliprojekti voidaan käynnistää aikaisintaan lokakuussa 2016. Palvelusetelin valmisteluprojekti tullaan toteuttamaan uusimpia teknisiä mahdollisuuksia hyödyntäen ja tehokkaasti hallinnoiden. Tulosalueelta tullaan nimeämään vastuuhenkilöt eri toimintojen hallinnointiin ja toteuttamiseen projektin käynnistyessä.

Terveystalouksissa valmistellaan seuraavia palvelusetelikokonaisuuksia:

Yleislääkärin vastaanotto

Yleislääkärin vastaanoton palveluseteli on tarkoitettu omalääkärittömälle potilaalle, jonka hoidon tarpeen arvion mukaan tulisi päästä yleislääkärin vastaanotolle alle 21 päivässä, eikä terveystaloudella ole tarjota potilaalle aikaa.

Palveluseteli tarjotaan potilaille, joiden hoidon tarve arvioidaan olevan hoidettavissa 1-2 vastaanottokäynnillä. Palvelusetelin arvo tullaan määrittämään projektin edetessä pohjautuen nykyisiin vastaanottohintoihin omana toimintana ja ostopalvelutoimintana. Tutkimuskulujen (laboratorio ja röntgen ja toimenpidetkuluja) sisältyminen palvelusetelin hintaan arvioidaan kustannuslaskelmien edetessä.

Potilas voi itse valita hyväksyykö hän palvelusetelin vai jääkö hän odottamaan terveystalouksesta hoidon tarpeen arvion perusteella tarjoutuvaa vastaanottoaikaa.

Ajoterveyteen liittyvät lausunnot

Ajoterveystarkastukset koskevat pääsääntöisesti tilanteita, joissa haetaan ensimmäistä ajokorttia, korotetaan ajokorttiryhmää ryhmästä 1 (henkilöauto, mopo, moottoripyörä, traktori) ryhmään 2 (kuorma- tai linja-auto) tai uudistetaan ajokorttia 70 vuoden ikäisenä. Lisäksi ajo-oikeuden säilyttämiseksi ryhmän 2 osalta tulee lääkärinlausunto toimittaa kahden kuukauden sisällä siitä, kun henkilö täyttää 50 vuotta. Vuodesta 2013 lähtien on lisäksi myönnetty määräaikaista ajokortteja, joista ryhmän 1 ajokortit ovat voimassa 15 vuotta. Ryhmän 2 ajokortit ovat voimassa 5 vuotta.

Palveluseteliä tarjotaan ajoterveyteen liittyvien lausuntojen vastaanottokäynteihin. Kyseeseen tulevat myös päihdealan ja muihin erityistilanteisiin liittyvät ajoterveyslausunnot. Palvelusetelin arvo määritellään projektissa kustannuslaskelmien mukaan ja valmistellaan kriteerit ajoterveyteen liittyvään palveluseteliin.

Peruukin hankinta

Palvelusetelilain perusteluissa esitetään vaihtoehtona kunnan tarjoamalle lääkinnällisen kuntoutuksen yksilöllisille apuvälineille palveluseteli, joka vastaa suuruudeltaan sen hankintahintaa.

Nykyisten peruukkien hankinnan palveluntuottajien kanssa ostopalvelusopimukset umpeutuvat vuoden 2016 lopulla. Kilpailutus on tulossa vuoden 2016 puolella. Vaihtoehtoksi ostopalvelulle peruukin hankintaa varten esitetään käyttöönotettavaksi palveluseteli. Tavoitteena on nykyisen peruukin myöntämisprosessin sujuvoittaminen. Peruukin hankintaa varten palvelusetelin kriteerit ja arvo valmistellaan nykyisten myöntämiskriteerien ja hintojen pohjalta. Palvelusetelin arvoa määriteltäessä pyritään kustannushyötyihin. Palvelusetelien taloudellinen hyöty tullaan laskemaan projektin edetessä.

Sosiaali- ja terveystalouksien 22.8.2016 § 12

Vs. terveystalouden johtajan esitys:

Päätetään:

- a) hakea mukaan STM:n palvelusetelihankkeeseen ja
- b) valmistella lautakunnan erikseen päätettäväksi palvelusetelit yleislääkärin vastaanottoon, ajoterveyteen liittyviin lausuntoihin ja peruukin hankintaan.

Käsittely:

jäsen Antero Eerola esitti, että palvelusetelin valmistelua yleislääkärin vastaanottoon ei tule hyväksyä. Esitys ei saanut kannatusta.

Tauko:

Kokouksessa pidettiin tauko asian käsittelyn välissä klo 19.05 - 19.25.

Jäsen Juha Kähärä esitti, että hyväksytään päätösesityksen kohta a). Jäsen Eero Salo kannatti esitystä.

Esittelijä poisti päätösesityksestä kohdan b) valmistella lautakunnan erikseen päätettäväksi palvelusetelit yleislääkärin vastaanottoon, ajoterveyteen liittyviin lausuntoihin ja peruukin hankintaan.

Jäsen Antero Eerola esitti, että kokeiluun ei osallistuta, mikä raukesi kannattamattomana.

Käsittelyn jälkeen puheenjohtaja totesi, että sosiaali- ja terveyslautakunnan enemmistö kannattaa esityksen hyväksymistä, joten esitys hyväksytään.

Päätös:

Päätetään hakea mukaan STM:n palvelusetelihankkeeseen.

Jäsen Antero Eerola esitti päätökseen eriävän mielipiteen.

Täytäntöönpano: Valmistelijat

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Vs. terveyspalvelujen johtaja Jarmo Kantonen, puh. 09 8392 6195, terveyspalvelupäällikkö Pertti Sopanen, puh 09 8392 1059 ja erityisasiantuntija Meri-Tuuli Lehmuskallio, puh. 09 8392 9105.

Sähköpostiosoitteet ovat muodossa: etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi